

Solza ob hlebčku kruha...

Se sam ne vem, kako in kdaj sem se znašel v stanovanju v enem od draveljskih blokov v Zoletovi ulici. V kuhinji, za čedno pogrnjeno mizo, je s knjigo v roki sedel priletni možakar že precej osivelih las. Na mizi nož in hlebček kruha. Prava, a že skoraj pozabljena kmečka idila. Odmaknil je živahne oči od knjige, se zazrl najprej v hlebec kruha, potem vame. Bilo mi je takoj vse jasno. Ta hlebček, ki je vsakdanjost na njegovi mizi, ga spominja na nekaj. Da, in nisem se zmotil.

• »Da bi pisali o tem? Saj sem že tolikokrat pripovedoval!« je začel pripoved Jože Starc, upokojenec, ki jo že krepko maha čez petdeseto. »Doma sem iz Zagorja pri Novem mestu. Se kot otrok sem moral zdoma s trebuhom za kruhom, da sem lahko nasitil sebe, moje brate in sestre. Doma nas je bilo osem. Oče je bil zidar in je priložnostno delal pri kmetih v Beli krajini. Vendar je ves zaslužek pogнал za pijačo. Ob koncu tedna, ko se je vračal domov z dela pijan, smo morali nemalokrat bežati od doma, ker nas je tepel, najbolj pa je trpela mati. Skrb za ostale člane je bila tako večji del na mojih plečih.

• Ko sem bil star 11 let, sem se zaposlil v Pristavi pri veleposestniku Jusu kot pastir in kmečki delavec. Ob koncu leta, ko sem se vračal domov, je bilo za naše moj povratek posebno doživetje. Kot plačilo za delo pri Jusu sem prinesel hlebec kruha, ki je za tiste čase in za našo družino mnogo pomenil. In hlebček kruha, ki ga sedaj vidite tu na mizi, je spomin na tiste težke čase pred štiridesetimi leti.

• Kot kmečki delavec in pastir pri posestniku sem že v zgodnjih letih spoznal omalovaževanje in izkoriščanje. Beda in skrb za ostale člane številne družine na eni strani, in razkošje na drugi, to so bili poglaviti razlogi, da sem se vključil v narodnoosvobodilno gibanje.

• 15. novembra leta 1942 sem se znašel v 1. bataljonu 15. brigade, ki je operirala predvsem na področju Dolenjske in Bele krajine. Bil sem član SKOJ. Moja naloga je bila predvsem zbiranje materiala, hrane, skrb za ranjence ter raznašanje propagandnih letakov. Te naloge sem dobival od aktivistov s terena in iz partizanskih enot, katerim sem bil ves čas NOB zanesljiv aktivist, predvsem pa kurir.

• Po prihodu v 1. vod 1. čete bataljona sem se z ostalimi novinci udeležil skupnih

njene, zbiranje hrane in orožja so bile naše glavne naloge.

• Spominjam se zime leta 1942/43, ko smo naleteli na močno ustaško barikado. Vendar smo morali zaradi slabega orožja in pomanjkanja hrane po dveh dneh obleganja naš namen opustiti.

• Jeseni leta 1943 pa smo napadli kolono ustašev, kjer sta bila rajena in ubita dva naša soborca. Po teh akcijah smo se ponovno vrnili v Belo krajino na vaje ter naprej opravljali naloge, ki so nam bile zaupane.

• Od številne družine sem bil samo jaz vključen v NOV. To je pa bilo tudi dovolj, da so nam domobranci požgali domačijo in po vojni je bila prva skrb obnova doma kakor tudi obnova domače vasi. Ker ustreznih šol nisem imel, sem dostikrat menjaval službo in nazadnje sem pristal v Ljubljani, kjer sem do upokojitve leta 1970 delal v Lesnini.

• Danes je srečen, s svojo družino živi v stanovanju, ki mu ga je priskrbela ZZZB, katere član je, vendar ne more molčati o dogodku pred leti v Strunjanu, čeprav ga po težavah nisem vprašal.

• »Sem invalid. Med vojno sem bil večkrat ranjen in imam pravico do letnega odihla v domu za vojaške invalide v Strunjanu. Zbolelo me je, kakor tudi druge invalide, ki so bili takrat v domu, ko so tujci na plaži (katerim bi moral biti vstop v ta dom prepovedan) slikali invalide in se jim posmehovali. To je tudi razlog, da v Strunjan ne grem več«, je končal svojo pripoved moj sogovornik. O hlebčku kruha, ki sva ga med pogovorom do kraja obdelala, in o tistih kilogramih odvrženega sva raje molčala.

• Z Jožetom Starcem se bomo še srečali. Nemara spet ob hlebčku kruha na mizi, ali pa na številnih srečanjih borcev in proslavah, kjer ponosno koraka s praporjem ZZZB pri KS Dravljice in bratov Babnik — praporjem, simbolom borb in zmag...

Jože Čurin

Srečanja rezervnih vojaških starešin

Ne bomo pozabili

Deseto tradicionalno srečanje rezervnih vojaških starešin v juliju — mesecu vstaj naših narodov — je bilo letos v Socialistični republiki Srbiji. Osrednja proslava je bila v Čačku. Delegati iz SR Slovenije in tako tudi delegacije ZRVS občine Ljubljana-Siška pa so bili gostje občinske konference ZRVS občine KRUŠEVAC. Srečanja rezervnih starešin Jugoslavije »Bratstvo-enotnost«, ki so vsako leto v drugi republiki, ne samo da negujejo revolucionarne tradicije naše težke, a slavne zgodovine, ampak predvsem krepijo bratstvo in enotnost narodov in narodnosti, krepijo odločnost, da bomo z ljubeznijo branili vsak kotiček naše samoupravne socialistične domovine.

Vsako leto postajajo taka srečanja vse bolj množična, saj se jih udeležujejo razen rezervnih vojaških starešin tudi člani ZB NOV, mladina in prebivalci republike, v kateri je srečanje.

Še poln vtisov s poti, malce utrujen, nam je tovariš Alojz Sonc, ki je kot član predsedstva ZRVS občine Ljubljana-Siška vodil šišenske starešine, pripovedoval o krajih in ljudeh Kruševca, Čačka — Srbije.

O divjanju okupatorja, ki je na tem področju nasilno divjal nad civilnim prebivalstvom in dosledno uresničeval svojo grožnjo »deset za enega nemškega vojaka«, so pripovedovali borci in starešine Rasinskega in Čačanskega partizanskega odreda. Seveda pa so

s ponosom razkazali tudi vse, kar so ustvarili v povojni izgradnji. Tako so gostitelji iz Kruševca pokazali obrate podjetij »Merima«, »14. oktober« in »Rubin« Kruševac.

Koristni pa so bili tudi obiski pri krajevnih organizacijah rezervnih vojnih starešin in izmenjava izkušenj pri obrambnih pripravah na strokovno vojaškem izobraževanju. Tako smo lahko izvedeli, da članstvo ZRVS v Srbiji neprimeno več vadi v streljanju z različnim pehotnim orožjem, kot pri nas v Sloveniji.

Nepozaben pa je ostal taborni ogenj na planini Samar pri spomeniku Velizara Stankoviča — Korčagina, kjer so kulturno-umetniški program izvedli delno tudi v slovenskem jeziku.

Topel sprejem, gostoljubje na vsakem koraku, od otrok do starcev — tega ni moč pozabiti. Ni moč pozabiti tudi nepregledne množice rezervnih starešin, borcev NOV, mladine, prebivalstva v čačanskem parku borbe in zmaga, kjer je zbrane pozdravil predsednik ZRVS Jugoslavije admiral Bogdan Pecotić in slavnostni govornik, član predsedstva CK ZKJ Miloš Minić, ko je spregovoril o naši stvarnosti, o Titovi Jugoslaviji, kjer delovni ljudje in občani vsakodnevno z delom doprinašajo za SOCIALIZEM IN ČLOVEKOVO SREČO.

Janko Babič

POHOD »PO POTEH TITOVE REVOLUCIJE '80«

Pohod »PO POTEH TITOVE REVOLUCIJE '80« se je začel 1. julija in je trajal do 4. julija 1980. Pot je vodila pohodnike po SAP Kosovo, od Peči—Crni Vrh do Kosovske Mitrovice. Ti dnevi so bili zelo naporni, kajti obiskali smo 14 spomenikov — obeležij NOB, kjer smo imeli uro zgodovine, ob koncu pa smo k spomenikom položili vence.

Ob spomenikih so spregovorili o začetnikih ljudskega frontnega gibanja. Med njimi so bili kot prvi Fadil Hodža, Boro Vukmirović in Ramiz Sadika.

Na poti smo obiskali tudi nekaj muzejev, med njimi muzej revolucije v Djakovici in Prizrenu. Prijetno je bilo srečanje z mladino iz Prizrena, v Prishtini pa so nas sprejeli v domu mladine »Boro i Ramiz«. V lepem spominu nam je ostalo srečanje z brigadirji »Ibar—Lepenac« v naselju »Heroji Kosova«.

Ob zaključku pohoda je bila manifestacija v Kosovski Mitrovici, od koder smo se vrnili domov.

Udeleženec pohoda Ivan Nerer
Zgornje Pirniče 42

vaj na Juhorju in Tančni gori, katerih cilj je bil priprava na prihodnje akcije. Vadili smo se predvsem v streljanju, disciplini in zaščiti.

• Čeprav se moja četa ni spuščala v neposredne spopade s sovražnikom, smo kljub temu opravljali zahtevne naloge. Skrb za ra-